

Moderne tijd

13 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Europese mogendheden streefden er tijdens de Restauratie / na het Congres van Wenen naar dat monarchieën werden hersteld / naar het creëren van een stabiele politieke orde, zodat het Congres dacht dat de nieuwe staat geaccepteerd zou worden door grote mogendheden als werd gekozen voor een monarchie (en niet voor een republiek) 2
- Het Congres wilde voorkomen dat na de (recente) Belgische afscheiding van het Koninkrijk der Nederlanden het Nederlandse koningshuis toch weer macht zou krijgen in België 1

Opmerking

Alleen als bij de tweede deelvraag wordt ingegaan op de afscheiding van België, wordt 1 scorepunt toegekend.

14 maximumscore 2

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- In de negentiende eeuw was de aanhang van de feministische beweging vooral afkomstig uit de welgestelde burgers/de bourgeoisie 1
- Zetkin wilde met *Die Gleichheit* de vrouwenbeweging een socialistische/communistiche koers laten varen / meer aanhang verkrijgen onder arbeiders (waarmee ze de invloed van de bourgeoisie wilde tegengaan) 1

15 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Door buitenlandse mogendheden af te beelden (als verschillende dieren) die in China zitten, geeft Tse de kritiek weer dat de Chinese regering machteloos is tegenover de imperialistische buitenlandse mogendheden / dat de keizer te weinig doet aan de invloed van buitenlandse mogendheden 2
- Tse kan deze prent in Hongkong publiceren omdat de keizer daar, door de ongelijke verdragen / doordat het een Britse (kroon)kolonie is, geen zeggenschap heeft (zodat kritiek op de Qing-dynastie niet wordt gecensureerd) 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

16 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Voor het onderzoek naar de oorzaken van de Duitse verlies vind je de bron minder betrouwbaar omdat Eliza von Moltke in dit boek de reputatie van haar echtgenoot wil verdedigen / wil ontkrachten dat de Duitse verlies aan Von Moltkes optreden bij de Marne ligt (en daarom misschien de schuld van de nederlaag bij anderen probeert te leggen / de rol van haar echtgenoot kleiner maakt) 1
- Eliza von Moltke houdt de legerleiding verantwoordelijk voor het veroorzaken van problemen op het slagveld / beweert dat door de legerleiding de fatale loopgravenoorlog is veroorzaakt, waarmee tegenstanders van de dolkstootlegende in kunnen gaan tegen de bewering dat de voorlopige regering zich overgaf terwijl Duitsland nog had kunnen winnen / dat de legerleiding geen schuld had 2

17 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- Door precieze instructies te geven over de inhoud/vorm/toon van de berichtgeving in de krant, is er geen vrijheid van meningsuiting meer / beïnvloedt de regering de berichtgeving / kan de regering propaganda voeren (wat past bij een totalitaire samenleving) 2
- Door te benadrukken dat de Sudeten-Duitsers slachtoffer zijn (van de Tsjecho-Slowaken) / dat het nauwelijks voorstelbaar is dat Sudeten-Duitsers nog onderdeel blijven van Tsjecho-Slowakije, wil de regering het volk duidelijk maken/er klaar voor maken dat een oorlog mogelijk nodig is om de Sudeten-Duitsers te beschermen / om het Sudetenland bij Duitsland in te lijven 2

Opmerkingen

- *Alleen als het antwoord een combinatie bevat van een uitleg (bij de eerste deelvraag) over dat het artikel past bij de totalitaire samenleving en (bij de tweede deelvraag) dat de instructie voorbereidt op oorlog en een daarbij passende verwijzing naar de bron, worden scorepunten toegekend.*
- *Als bij de deelvragen dezelfde verwijzing wordt gebruikt, wordt alleen aan de eerste juiste verwijzing 1 scorepunt toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

18 maximumscore 3

Voorbeeld van een juist antwoord is:

- De Nederlandse legervolichtingsdienst keurt publicatie af omdat door deze foto de mening kan ontstaan dat het Nederlandse leger te hard ingrijpt / dat er een oorlog wordt gevoerd 1

of

- De Nederlandse legervolichtingsdienst keurt publicatie af omdat deze foto het thuisfront in Nederland zou kunnen verontrusten (zodat de steun voor het Nederlandse ingrijpen zou kunnen wegvallen) 1

- Je vindt de foto bruikbaar omdat je ervan uit gaat dat de foto een juist beeld weergeeft van de dekolonisatieoorlog / laat zien dat het inderdaad gaat om een oorlog, omdat uit de brief van Hugo Wilmar blijkt dat hij (als maker) vindt dat door het tegenhouden van publicatie ten onrechte het beeld ontstaat dat het rustig is in Nederlands-Indië/Indonesië (terwijl dit niet het geval is) / dat de foto een beeld weergeeft dat de Nederlanders zouden moeten zien 2

19 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- Door het uitgeven van de grenspassen door medewerkers van de *Staatssicherheitsdienst*, versterkte de regering van de DDR de controle over de bevolking / kon de regering het contact met westerse ideeën in de gaten houden (wat een binnenlands politiek doel was) 1
- De regering van de BRD wilde het *Passierscheinabkommen* niet erkennen als internationaal verdrag omdat dit zou betekenen dat de DDR als (gelijkwaardige) staat erkend werd (terwijl de regering van de BRD dit nog ontkende) 1

20 maximumscore 2

Kern van een juist antwoord is:

- Behrendt geeft de visie weer dat door de toestemming de CPN de mogelijkheid krijgt om onwaarheden/sprookjes te verspreiden / om de Nederlandse bevolking te indoctrineren met communistische boodschappen 1
- door (een van de volgende): 1
  - de CPN-voorzitter Paul de Groot, Paulus de *Moskou-bouter* te noemen.
  - het laten voorlezen uit het sprookjesboek van de 'Marx-Brothers' Stalin en Mao.

Opmerking

Alleen als in het antwoord een juiste visie van Behrendt over het besluit wordt genoemd, wordt 1 scorepunt toegekend aan een passende verwijzing naar de bron.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

21 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

Volgens de historici besloot de regering de CPN zendtijd te geven omdat:

- (tijdens de detente) het wantrouwen ten opzichte van communistische ideeën / de angst voor een communistische overname verminderden, zodat het uitzenden door de CPN niet langer als gevaarlijk werd beschouwd 2
- (in de jaren 1960) mensen zich steeds meer gingen afzetten tegen autoriteiten / andere ideeën kregen over de reikwijdte van het gezag van een overheid, waardoor het verbieden van zendtijd voor politieke partijen door de overheid minder werd geaccepteerd / op verzet stuitte 2

Opmerking

Alleen als het antwoord telkens een combinatie bevat van een juiste uitleg van (bij de eerste deelvraag) de invloed van de detente en (bij de tweede deelvraag) de verandering in denken over autoriteit en een verklaring voor het besluit de CPN zendtijd te geven, worden telkens scorepunten toegekend.

22 maximumscore 4

Voorbeeld van een juist antwoord is:

De aandachtspunten passen bij (**twee** van de volgende):

- het loslaten van oude cultuur/gewoontes / het anti-traditionele karakter van de Culturele Revolutie 1
- omdat zij (een van de volgende): 1
  - geen huisdieren mogen houden omdat dit bourgeois zou zijn.
  - geen feodale sieraden mogen dragen.
- het creëren van een persoonscultus rondom Mao 1
- omdat hun school wordt vernoemd naar Mao 1
- het xenofobe karakter van de Culturele Revolutie 1
- omdat zij hun westerse kleding/haarstijl moeten aanpassen 1

Opmerkingen

- *Alleen als een juist kenmerk van de Culturele Revolutie wordt genoemd, wordt telkens 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passend aandachtspunt.*
- *Als een aandachtspunt twee keer wordt gebruikt, wordt alleen bij het eerste gebruik 1 scorepunt toegekend.*

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

23 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Met het inrichten van de fototentoonstelling wil China laten zien dat China een eigen politieke koers aanhoudt / propaganderen dat China de ideologische leider is binnen het communistische blok / aangeven dat de schuld van de breuk met China bij de Sovjet-Unie ligt 1
- door (een van de volgende): 1
  - teksten op te nemen waaruit moet blijken dat de Sovjet-Unie onschuldige burgers mishandelt.
  - te verwijzen naar de ideologie van Mao.
  - de Sovjet-Unie revisionistisch/fascistisch te noemen.
- De regering van de DDR brengt de boodschap over dat zij de positie van de Sovjet-Unie als leider van het communistische blok erkent / dat kritiek op de Sovjet-Unie niet wordt getolereerd 1

Opmerking

Alleen als het antwoord op de eerste deelvraag een juiste ideologische boodschap bevat, wordt 1 scorepunt toegekend aan een daarbij passende verwijzing naar de bron.

24 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

- Jiang Zemin legde de nadruk op economische ontwikkeling / de invoering van een economisch stelsel met kapitalistische elementen 1
- Jiang Zemin onderbouwde het behouden van de machtspositie van de communistische partij binnen China / het weigeren van democratisering, omdat volgens Zemin te veel ontwikkelingen / het invoeren van meer politieke vrijheid, de politieke stabiliteit in gevaar zou brengen 2

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

25 maximumscore 3

Kern van een juist antwoord is:

bij 1:

- (Het triomfantelijk marcheren langs de overwinningszuil past bij) 'de opkomst van de politiek-maatschappelijke stroming nationalisme' 1

bij 2:

- (Het hijsen van de Poolse vlag na hun overwinning in Berlijn past bij) 'het voeren van twee wereldoorlogen' 1

bij 3:

- (Een parade die aandacht vraagt voor rechten voor homoseksuelen past bij) '(de toenemende westerse welvaart die vanaf de jaren zestig van de twintigste eeuw aanleiding gaf tot) ingrijpende sociaal-culturele veranderingsprocessen' / 'de ontwikkeling van pluriforme en multiculturele samenlevingen' 1

Opmerking

Als bij de tweede deelvraag 'de verdeling van de wereld in twee ideologische blokken in de greep van een wapenwedloop en de daaruit voortvloeiende dreiging van een atoomoorlog' wordt genoemd, wordt geen scorepunt toegekend (omdat Poolse troepen in Berlijn in mei 1945 hieraan niet bijdroegen).

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 25 mei te accorderen.

Ook na 25 mei kunt u nog tot en met 13 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.